

Parkinson Hastalar?nda Yorgunluk ?iddeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Parkinson Hastalar?nda Yorgunluk ?iddeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28915>

Özet

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği (PHYÖ), Fatigue Severity Scale (FSS)'in Türkçeye uyarlanmış bir versiyonudur. Bu ölçek, özellikle Parkinson hastaları olan bireylerde yorgunluğun şiddetini ve günlük yaşam üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ozturk ve arkadaşları tarafından 2017 yılında yapılan bir çalışmada ile Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tamamlanmıştır. Dokuz maddeden oluşan ve iki faktörlü bir yapıya sahip olan bu ölçek, 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, Cronbach alfa katsayısının .96 gibi yüksek bir değerde bulunmasıyla iç tutarlılığını mükemmel olduğunu göstermiştir.

PHYÖ, Parkinson hastalarında sıkça görülen ve yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyen yorgunluk semptomunun objektif ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlar. Klinik araştırmalarda ve hasta takibinde önemli bir araç olarak kullanılabilen bu ölçek, hastaların ilerleyişini ve tedaviye yanıtı değerlendirilmede değerli bilgiler sunar.

Anahtar Kelimeler

Parkinson hastaları, yorgunluk, Yorgunluk Şiddeti Ölçeği, FSS, güvenirlik, geçerlik, Türkçe uyarlama, psikometrik özellikler, nörolojik bozukluklar.

Yazarlar

Ozturk, E. A., Kocer, B. G., Gundogdu, I., Umay, E., & Cakci, F. A.

Amaç

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği'nin temel amacı, Parkinson hastaları olan bireylerde yorgunluk semptomunun şiddetini ve bu semptomun günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, Fatigue Severity Scale (FSS)'in Türk kültürüne ve diline uyarlanması sürecinde, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin korunarak Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olması sağlanmayacağı hedeflenmiştir.

Yapılan uyarlama çalışması, Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında yorgunluğun Parkinson hastaları üzerindeki etkilerini daha iyi anlamak, hastaların seyrini izlemek ve uygulanan tedavilerin yorgunluk üzerindeki etkilerini değerlendirmek için standardize edilmiş bir araç sağlamaya amaçlanmaktadır. Bu sayede, hastaların yaşam kalitesini arttırmaya yönelik müdahalelerin etkinliği daha somut verilerle desteklenebilir.

Yapı

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği, Parkinson hastalarında yaygın ve çoğu zaman göz ardı edilen, ancak hastaların yaşam kalitesini derinden etkileyen bir non-motor semptomu olan yorgunluğun şiddetini ölçmeyi amaçlayan bir yapıyı temsil eder. Yorgunluk, sadece fiziksel bir durum olmanın ötesinde, bilişsel ve duygusal boyutları da içeren çok yönlü bir yapıdır. Bu ölçek, yorgunluğun bu farklı yönlerini yansıtacak şekilde tasarlanmıştır.

Ölçek toplamda 9 maddeden oluşmakta ve bu maddeler 2 temel faktör altında toplanmaktadır. Bu faktörler, Parkinson hastalarında yorgunluğun farklı bileşenlerini (örneğin, fiziksel yorgunluk ve bilişsel yorgunluk gibi) temsil edebilir. Bu faktör yapıları, yorgunluğun karmaşık doğasını anlamak ve klinik müdahaleleri bu bileşenlere göre hedeflemek için önemli bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği'nin geçerliliği, özellikle **yakınsak geçerlilik** yöntemleri kullanılarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu çalışmada kapsamında, Spearman'ın sııra korelasyon katsayıları kullanılarak, ölçekten elde edilen toplam puanlar ile çeşitli demografik değişkenler, Parkinson hastalarına özgü değişkenler ve diğer derecelendirme ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir.

Yapılan analizler, Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği'nin, ölçmeyi amaçladığı yapıyla (yorgunluk şiddeti) tutarlı ve ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu durum, ölçeğin Parkinson hastalarında yorgunluğu doğru bir şekilde ölçme kabiliyetini desteklemektedir. Yakınsak geçerlilik bulguları, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilmesine işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği'nin güvenirliliği, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı üzerinden değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı **Cronbach alfa** değeri $\alpha = .96$ olarak bulunmuştur.

Bu yüksek Cronbach alfa değeri, ölçek maddelerinin birbiriyle yüksek düzeyde tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı (yorgunluk şiddetini) ölçtüğünü göstermektedir. Alfa katsayısının .90 ve üzeri değerler, genellikle mükemmel iç tutarlılık olarak kabul edilir. Dolayısıyla, Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği, Parkinson hastalarında yorgunluk seviyelerini tutarlı bir şekilde ölçmek için yeterli güvenilirliğe sahip bir araçtır.

Faktör Analizi

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği'nin yapısal özellikleri, faktör analizi ile

incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin 9 maddesinin 2 ana faktör altında toplandığını ortaya koymuştur. Bu faktör yapısı, Parkinson hastalarında görülen yorgunluğun tek boyutlu bir olgudan ziyade, farklı bileşenleri (örneğin, fiziksel yorgunluk ve mental yorgunluk) içerebileceğini göstermektedir.

iki faktörlü yapının belirlenmesi, yorgunluğun karmaşık doğasının daha iyi anlamak için önemli bir adımdır. Bu faktörler, klinik uygulamada ve araştırmalarda yorgunluğun farklı yönlerini ayrı ayrı değerlendirme imkanı sunarak, daha hedefe yönelik müdahalelerin geliştirilmesine yardımcı olabilir. Ölçeğin bu faktör yapısı, Parkinson hastalarında yorgunluk profilinin daha detaylı bir analizini sağlar.

Araç

Test Tipi: Uyarılama

Format: 9 maddeden oluşan, kendi kendine raporlama temelli bir anket formudur.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal Fatigue Severity Scale İngilizce olarak mevcuttur).

Popülasyon Grubu: Parkinson Hastaları tanısı almış bireyler.

Yaş Grubu: Yetişkin Parkinson hastaları.

Popülasyon Detayları: Nörodejeneratif bir bozukluk olan Parkinson hastaları, motor semptomların yanı sıra yorgunluk, uyku bozuklukları, depresyon gibi non-motor semptomlarla da karakterizedir. Ölçek, bu non-motor semptomlardan biri olan yorgunluğun şiddetini ölçer.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılır:

- 1 - Hiç Katılmıyorum
- 2 - Katılmıyorum
- 3 - Kısmen Katılmıyorum
- 4 - Kararsızım
- 5 - Kısmen Katılıyorum
- 6 - Katılıyorum
- 7 - Kesinlikle Katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Parkinson hastaları, yorgunluk, FSS, güvenirlilik, geçerlilik, psikometrik, adaptasyon, nöroloji, yaşam kalitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Saılanmam

Kurum E-posta Adresleri: earifo@gmail.com

Yazma Adresi: Saılanmam

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçeğin Türkçe uyarlama ve validasyon çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için özel izinler veya ücretlendirme bilgileri kaynakta belirtilmemiştir. Genellikle, akademik yayınlarda yayımlanan ölçeklerin bilimsel ve klinik amaçlı kullanımları, kaynakça belirtilmek koşuluyla serbest olabilir. Ancak ticari kullanımlar veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Ozturk, E. A., Kocer, B. G., Gundogdu, I., Umay, E., & Cakci, F. A. (2017). Reliability and validity study of a Turkish version of the Fatigue Severity Scale in Parkinson's Disease Patients. *International Journal of Rehabilitation Research*, 40(2), 185-190.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [reliability-and-validity-study-of-a-turkish-version-of-the-fatigue-severity-scale-in-parkinsons.pdf](#)

Ek olarak, çalışmanın çevrimiçi referansına buradan erişilebilir: proxy2.marmara-elibrary.com

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Şiddeti Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sayılan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek, 9 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır bilgisi verilmemiştir.